

СИЛАБУС ВИБІРКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ДУХОВНА КУЛЬТУРА ЕТНІЧНИХ ГРОМАД ПРИДНІПРОВ'Я»

Ступінь освіти	Перший
Освітня програма	бакалаврський
Кількість кредитів	Культурологія
Заняття:	4 (120 год.)
лекції:	2 год. на тижд.
практичні заняття:	2 год. на тижд.
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=3497>

Кафедра, що викладає

Філософії і педагогіки

Викладач:

Годенко-Наконечна Олена Петрівна
Професор, доктор філософії (канд. мистецтвознавства)

Персональна сторінка
https://filosof.nmu.org.ua/ua/staffua/page4.php?clear_cache=Y

E-mail:
Hodenko-Nakonechna.O.P@nmu.one

Тел. 050-876-48-85

1. Анотація до курсу

Дисципліна «Духовна культура етнічних громад Придніпров'я» є вибірковою, призначена для бакалаврів спеціальності 034-Культурологія, спрямована на поглиблення знань, які характеризують унікальність та особливість програмної підготовки майбутніх культурологів, а саме осмислення соціокультурних питань, пов'язаних з національною та регіональною специфікою.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – ознайомлення студентів з історією та сучасним станом розвитку духовної культури етнічних громад Придніпров'я як складового елементу багатонаціональної української культури. Формування свідомого та шанобливого ставлення студентів до власної етнічної спадщини та спадщини інших етносів, які існують поряд.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з найбільш потужними етнічними громадами Дніпровського краю і міста Дніпро;
- засвоїти основні складові духовної культури етнічних громад, знати їх сутнісні риси;
- осягнути особливості формування етнічної території, принципи етнографічного районування населення та особливості етнографічних груп краю

3. Результати навчання

- розуміти особливості формування етнічної території, принципи етнографічного районування населення та особливості етнографічних груп;
- оцінити вплив духовних цінностей етнічних громад на їх власне життя та життя суспільства у цілому
- аналізувати основні складові духовної культури етнічних громад, знати їх сутнісні риси
- розуміти зв'язок духовної культури етнічних громад з загальнокультурними надбаннями людства
- застосовувати загальногуманітарні знання в межах засвоєння предметної області даної дисципліни

4. Структура курсу

ЛЕКЦІЇ
1 Специфіка, предмет і завдання навчальної дисципліни «Духовна культура етнічних громад Придніпров'я»
Місце та зв'язок курсу з іншими гуманітарними дисциплінами
Філософський та культурологічний зміст дисципліни
Предмет, мета, завдання навчальної дисципліни
2 Концепції етногенезу
Поняття “етногенезу”, “етносу”, “нації”. Атрибутивні ознаки етносу.
Механізм творення етносу. Структуроутворюючі елементи етносу.
Духовна складова етнічної та національної культури
Взаємозв'язок духовності та релігії
Особливості церковного життя представників національних меншин Придніпров'я
3 Історія та особливості духовної культури найбільших етнічних громад Придніпров'я
Сучасні етнічні громади Придніпров'я
Історія та особливості духовної культури слов'янських громад
Історія та особливості духовної культури білоруської та російської громади
Історія та особливості духовної культури польської громади
4 Історія та особливості духовної культури найбільших етнічних громад Придніпров'я (продовження)
Історія та особливості духовної культури єврейської громади
Історія та особливості духовної культури вірменської громади
Історія та особливості духовної культури молдавської та ромської (циганської) громади
Історія та особливості духовної культури татарської та азербайджанської громади
5 Історія та особливості духовної культури найбільших етнічних громад Придніпров'я (закінчення)

Історія та особливості духовної культури грецької громади
Історія та особливості духовної культури німецької громади
Історія та особливості духовної культури грузинської громади
Історія та особливості духовної культури болгарської громади
6 Українська як титульна нація
Український менталітет
Українські вірування
Українська народна культура
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
1 Етнографія Придніпров'я. Національні особливості розвитку Придніпровського краю
2 Родина та родинні цінності як базова складова культури етносу (на прикладі життя етнічних громад)
3 Культурні звичаї та обряди представників національних меншин
4 Особливості народної культури Придніпров'я: традиції, фольклор, народне мистецтво
5 Демографічна ситуація в Україні та Придніпровському регіоні в контексті етнічної проблематики
6. Етнічна складова політичного життя українського суспільства, особливості політичного життя етнічних громад Придніпров'я
7. Підсумкові контрольні тестові завдання

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення.

На лекційних заняттях мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.
Активований акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365.
Використання MSTEams (<https://teams.microsoft.com/>)

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
Сума балів за навчальні досягнення здобувача вищої освіти	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Загальні критерії досягнення результатів навчання відповідають описам 6-го кваліфікаційного рівня НРК.

6.2. Формою підсумкового контролю є **диференційований залік**. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з дисципліни на підставі **поточного оцінювання знань** за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування,

виконання та захисту практичних робіт та індивідуальних завдань складатиме не менше **60 балів зі 100**.

Максимальна кількість балів становить **100**, що поділені у такий спосіб: виконання індивідуальних завдань та дискусії під час лекцій та практичних занять – **70 балів** (7 завдань по 10 балів), підсумкова контрольна робота (15 питань, правильна відповідь за кожне складає 2 бали) – **30 балів**.

6.3. Критерії оцінювання підсумкової роботи. Якщо здобувач не здав у письмовій формі виконаних індивідуальних завдань або склав тести з результатом менше 15 балів, він отримує незадовільну підсумкову оцінку з дисципліни.

<i>Види роботи в семестрі</i>	<i>кількість</i>	<i>Максимум балів за 1</i>	<i>разом 100 балів</i>
Індивідуальні завдання з практичних занять	7 завдань	9	63
Засвоєння лекційного матеріалу	7 лекцій	1	7
Підсумкова контрольна робота (тести)	15 тестових завдань	2	30

6.4. Критерії оцінювання *дискусій під час практичних занять*:

5 балів: активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), володіння навчальним матеріалом, наведення аргументованих відповідей із посиланням на джерела.

4 бали: активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання), володіння навчальним матеріалом з незначними помилками за сутністю обговорюваних питань.

3 бали: активна участь у дискусії (виступи, коментарі, активне слухання) без достатнього володіння навчальним матеріалом, що має стосунок до теми обговорення.

2 бали: залученість до дискусії викладачем, неуважність, відсутність достатніх знань про предмет обговорення.

1 бал: залученість до дискусії викладачем, небажання брати участь в дискусії, відсутність достатніх знань про предмет обговорення.

6.5. Критерії оцінювання самостійного завдання (невеликого обсягу – від 2 до 4 аркушів А4, виконаного на основі опрацьованих джерел та з відображенням власних поглядів автора на проблему або питання):

5 балів: наявність заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів на їхню користь, логічного взаємозв'язку між тезою та аргументами, правильна мова викладення, наявність висновку, дотримання встановленого обсягу.

4 бали: наявність заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів на їхню користь, незначні помилки логічного характеру між наведеною тезою та аргументами, незначні помилки у мові викладення, наявність висновку, дотримання встановленого обсягу.

3 бали: відсутність одного з обов'язкових структурних елементів (заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів, висновку), наявність орфографічних та/або граматичних помилок або недотримання встановленого обсягу.

2 бали: відсутність одного з обов'язкових структурних елементів (заголовку, вступу, однієї-двох тез та аргументів, висновку), відсутність переконливих аргументів на користь тези, значна кількість орфографічних та/або граматичних помилок та/або недотримання встановленого обсягу.

1 бал: неструктурованість роботи, недотримання встановленого обсягу, велика кількість орфографічних та/або граматичних помилок, відсутність переконливих аргументів на користь тези.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням [Положення про систему запобігання та виявлення плагіату.pdf \(nmu.org.ua\)](http://nmu.org.ua)

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту.

Письмові запитання стосовно курсу мають надсилатися до викладача на університетську електронну пошту або в чат MS Teams.

7.3. Політика щодо перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань, він може опротестувати виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять.

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, академічна мобільність, які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту.

За об'єктивних причин (наприклад, умови карантину, міжнародна мобільність) навчання може відбутись в онлайн формі за погодженням з керівником курсу.

7.6. Здобувач може отримати додаткові бонуси (2-4 бали) до підсумкової оцінки, враховуючи активну роботу на заняттях, участь у дискусіях, конференціях дотичної тематики.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Бондаренко Г. Українська етнокультура в контексті глобалізаційних викликів. К.: ІМФЕ ім. М.Т.Рильського НАН України, 2014. - 226 с.
2. Борисенко В. Українська етнологія. К., 2007. http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/ua/elib.exe?Z21ID=&I21DBN=UKRLIB&P21DBN=UKRLIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=online_book&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=FF=&S21STR=ukr0000857
3. Ігнатенко І. Етнологія для народу. К.: КСД, 2016.
4. Личковах В. А., Юайхулліна Г. Етнологія. Київ: НАККіМ, 2018.

5. Хоптяр Ю.А. Етнологія: Навчальний посібник / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. Кам'янець-Подільський: ПП Медобори, 2008.

<https://ua1lib.org/book/3288619/3eee43>

Додаткова

1. Бабенко В.А. Етнографический очерк народного быта Екатеринославского края. Харків, 2013.
2. Годенко-Наконечна О.П. «Козак Мамай» як втілення естетичного ідеалу українців / Історія та сучасність українського народного мистецтва і його роль у формуванні національної свідомості: Матеріали симпозиуму з декоративно-прикладного мистецтва. Дніпродзержинськ, 2010. С. 121-129.
3. Годенко-Наконечна О.П. Петриківка – осередок народного художнього розпису України / Петриківка – перлина України. Галина Назаренко: Альбом. Дніпропетровськ, 2011.
4. Годенко-Наконечна О.П. Символізм народної культури як механізм впливу на свідомість етнофорів / Культурні традиції української нації: Матеріали наук.-практ. конференції. Дніпропетровськ, ДДУВС, 2011. С. 7-12.
5. Годенко-Наконечна О.П. Січеславський культурний регіон / Моделі соціокультурного розвитку територій: перспективи та можливості у світлі історичної спадщини сучасного та майбутнього. Тези доповіді: Матеріали наук.-практ. конференції. Суми, 2019. С. 96-99.
6. Глухенька Н.О. Петриківські розписи: Альбом. – К., 1973.
7. Демянчук Г. Українське краєзнавство: сторінки історії. К, 2006. 296 с.
8. Історія західних і південних слов'ян / Ред. В.І.Ярового. К., 2003.
<https://www.twirpx.com/file/1361446/>
9. Лозко Г. Етнологія України. Філософсько-теоретичний та етнорелігієзнавчий аспект. К., 2001.